

Сергій ДАНИЛЮК

© 2005

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ТЕКСТІВ ПЕРСОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ- СТОРІНОК СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТІВ

Бурхливий розвиток засобів та видів комунікації на рубежі ХХ та ХХІ ст., поява комп'ютерного середовища – Всесвітньої мережі Інтернет викликали появу нових засобів спілкування та інформації. Одним із найпопулярніших та найзручніших у користуванні інформаційних засобів є вебсайт (web site) Всесвітньої павутини (World Wide Web – WWW), створений на принципах гіпертексту [5, 93]. Кожний з таких вебсайтів має так звану персональну сторінку (home page). На цих персональних Інтернет-сторінках з'явився і набув величезного поширення новий різновид писемного тексту – електронний текст. Таким чином, поширення Інтернету спричинило появу нових текстових об'єктів, які підлягають глибокому лінгвістичному дослідженню. До таких текстових об'єктів, власне, і належать електронні тексти. Дедалі частіше з'являються наукові праці, присвячені текстам, за допомогою яких здійснюється збирання, аналіз, зберігання та передача інформації у сучасних засобах масової комунікації, зокрема, у Всесвітній мережі Інтернет [12; 11; 13; 2; 14; 8; 3; 9].

Об'єктом нашого розгляду є електронні тексти, а саме англomовні електронні тексти (ЕТ) персональних Інтернет-сторінок сучасних лінгвістів (ПССЛ) як засіб Інтернет-комунікації. *Метою* статті є опис виявлених морфологічних особливостей англomовних ЕТ ПССЛ. Перейдемо безпосередньо до аналізу морфологічних особливостей англomовних ЕТ ПССЛ.

Насамперед зауважимо, що морфологічному аналізу підлягатимуть іменник, займенник та дієслово. Зокрема, увагу буде зосереджено на іменникових категоріях відмінку, особливостях вживання в досліджуваних текстах особових, присвійних та вказівних займенників, а також на таких дієслівних категоріях, як особа, час, спосіб.

Англomовні ЕТ ПССЛ відзначаються кількісним превалюванням іменників. Таке превалювання викликає необхідність аналізу використання їх граматичних форм.

Розпочнемо наш аналіз із іменникової граматичної категорії відмінку. Як відомо, англійський іменник має два відмінки: 1) загальний відмінок (the Common Case); 2) присвійний відмінок (the Possessive Case). Зупинимось на аналізові особливостей функціонування цих двох іменникових відмінків в англomовних ЕТ ПССЛ.

Центральну позицію у відмінковій системі текстів такого типу займає загальний відмінок. Така позиція загального відмінку зумовлюється його роллю: ним позначається суб'єкт дії, адресант повідомлення (таким чином формується модель комунікативної ситуації).

Наведемо уривок з ЕТ наукового блоку персональної Інтернет-сторінки доцента Мічиганського університету Алана Манна¹:

1 <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

My work concerns syntax—the principles that govern the combination of words into phrases and sentences. Syntactic representations in spoken language are linked to both phonological representations and semantic representations. My work mainly concerns this latter interface. Syntax is important to understanding a wide variety of areas within human cognition, and acquired, how the human sentence processor works and how language breaks down when brain damage occurs. My research focuses on the connection between syntax and semantics, with particular reference to coordinate structures. The syntax of coordination is a large topic, and I have a variety different areas within it that I am working on.

Зауважимо, що в реченнях у наведеному уривкові підмет (work; representations; syntax; research) семантично корелює з загальним відмінком іменника та відповідним дієсловом. Іменник вказує на суб'єкт дії, адресанта повідомлення, який виступає у позиції граматичного підмета. Прикладів, коли англійський іменник у загальному відмінку знаходиться у позиції граматичного підмета, можна навести безліч.

Можлива також ситуація, коли ми маємо справу зі складним підметом (Direct machine translation systems are usually implemented as uni-directional mappings between a source and target sentence². У випадках, подібних до наведеного прикладу, усі складові частини складного підмета семантично співвідносяться з іменником у загальному відмінку.

Відсутність у загального відмінку англійського іменника чітко вираженого значення спричинила також і відсутність в іменника в загальному відмінку спеціальних закінчень. Тому відношення такого іменника в загальному відмінку до інших слів у реченні визначається його (іменника. – С.Д.) місцем та сенсом [1, 48].

Як бачимо з наведеного уривку з ЕТ наукового блоку персональної Інтернет-сторінки Алана Манна (так само як і з будь-якого іншого ЕТ), прийменникові чи безприйменникові форми загального відмінку англійського іменника корелюють зі значеннями більшості українських відмінкових форм. Так, вживання англійських прийменників “of”, “within”, “for”, “to” з іменником в загальному відмінку: (to) understanding, (of) areas; (within) cognition, (for) understanding відповідає українській формі родового відмінку (Syntax is important to understanding a wide variety of areas within human cognition, and is important for understanding how language is acquired...³ тощо). Вживання англійських прийменників “on”, “to” з іменником в загальному відмінку також може відповідати українській формі давального відмінку: (on) agreement, (to) the analysis (I have extended this work on agreement to the analysis of agreeing possessive constructions in English⁴ тощо), прийменників “into”, “through”: (into) phrases and sentences; (through) the ambiguities (My work concerns syntax—the principles that govern the combination of words into phrases and sentences⁵ тощо) – формі знахідного відмінку, прийменників “between”, “by”, “under”, “with”: (between) syntax and semantics; (by) so-called „ first conjunct agreement”; (under) government; (with) reference (One area concerns mismatches between syntactic and semantic categories as evidenced by so-called „ first conjunct agreement”, a phenomenon in which verbs agree with just one conjunct of a conjoined subject when the agreement takes place under government⁶ тощо) – формі орудного відмінку, прийменників “in”, “on”: (in) a language; (on) the connection (My research focuses on the connection between syntax and semantics...⁷ тощо) – формі місцевого відмінку.

² <http://www.comp.mq.edu.au/~pwatters/jql-2000.html>

³ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

⁴ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

⁵ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

⁶ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

⁷ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

З безприйменниковим вживанням іменників у загальному відмінку ми маємо справу в таких випадках: to concern syntax; to govern the combination; understanding a wide variety of areas; to have a variety different areas; to take place; to raise serious questions; to extend work тощо (This phenomenon...raises serious questions as to...⁸ тощо).

Щодо особливостей функціонування присвійного відмінка, то варто зауважити, що присвійний відмінок іменників англійської мови з відмінковою флексією “’s” має єдине значення присвійності та виступає своєрідним еквівалентом прийменника “of”.

Аналіз англomовних ЕТ ПССЛ дозволив нам зробити висновок про активне використання цієї граматичної форми в текстах цього типу: referent’s familiarity; for clarity’s sake; a language’s morphology; your browser’s help system; the verb’s arguments; the university’s African Studies Center; a speaker’s language representation тощо (She is especially interested in the examination of how stress is manipulated in a language’s morphology, syntax and poetic meter⁹ тощо).

Для англomовних ЕТ ПССЛ притаманним є вживання віддієслівних іменників.

Як показав аналіз досліджуваних текстів, віддієслівні іменники вживаються в таких конструкціях: “дієслово + віддієслівний іменник”: take marking; entails centre-embedding; got training (Such constructions are difficult to explain, for they entail center-embedding which is theoretically problematic¹⁰ тощо), “інфінітив + прийменник + віддієслівний іменник”: to arrive at the understanding (This is almost certainly false, invoking standard Gricean mechanisms to arrive at the hyperbolic understanding¹¹ тощо), “інфінітив + віддієслівний іменник”: to reveal misunderstanding; to share the meaning (This reveals a deep misunderstanding about...¹² тощо), “віддієслівний іменник + прийменник + іменник”: encoding of features; processing of structures; marking of objects; backgrounding of phases (In a number of experiments we show that syntactic parallelism facilitates processing of coordinate structures...¹³ тощо).

Незважаючи на те, що за рахунок введення до складу речення віддієслівних іменників відбувається збільшення обсягу речення, вживання таких віддієслівних іменників є необхідним і виправданим. Вони називають не саму конкретну дію, а загальне уявлення, поняття про неї [7, 115] (to mark – to take marking; to centre-embed – to entail centre-embedding; to train – to give training; to understand – to arrive at the understanding; to mean – to share meaning; to misunderstand – to convey misunderstanding).

Окрім вживання віддієслівних іменників, англomовним ЕТ ПССЛ властиве також і вживання герундія.

На базі проведеного аналізу англomовних ЕТ ПССЛ ми доходимо висновку про те, що конструкції, в яких вживається герундій, представлені такими типами: “іменник + прийменник + герундій + іменник”: problem of proposing an analysis; difficulty of establishing a function; consequences of focusing an article (The first new argument is based on the consequences of focusing the definite article¹⁴ тощо), “герундій + дієслово + прийменник + іменник”: transitivity marking conforms to theory; marking occurs in ... cases (This paper demonstrates that such hierarchical marking occurs in non-grammatical cases as well (<http://linguistlist.org/aristar/case.html>) тощо), “дієслово + герундій + прийменник + іменник”: integrates object-marking with...theory (This redefinition...not only integrates object-marking with classical marking theory, but also obviates the need to propose...¹⁵ тощо), “іменник + прийменник + герундій”: respect to object-marking; kinds of case-marking; the

⁸ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

⁹ <http://english.ttu.edu/Fitzgerald>

¹⁰ <http://www.linguistlist.org/aristar/aufnahme.html>

¹¹ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

¹² http://crl.ucsd.edu/~elman/Papers/learning_rediscovered_responses.htm

¹³ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

¹⁴ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

¹⁵ <http://linguistlist.org/aristar/transitivity.html>

combination of marking; examination of case-marking; splits in case-marking; a degree of center-embedding (And the combination of marking and reinterpretation will produce new cases in the language¹⁶ тощо), “герундій + дієслово + іменник”: object-marking has its origin (This redefinition predicts that object-marking has its origin in the marking of atypical objects...¹⁷ тощо), “прийменник + герундій + іменник”: without undergoing the syntactic restriction; by explaining one kind of generalization; toward resolving this problem (The implicated non-indicative function makes the zero form look like the subjunctive without undergoing the syntactic restriction of the latter¹⁸ тощо), “герундій + прийменник + іменник”: settling on the theory (The logical first step is settling on the right theory¹⁹ тощо), “герундій + іменник + дієслово + іменник”: contrasting the ... article brings out the ... element; focusing the...article by itself strongly conveys nonuniqueness (Contrasting the indefinite article with the definite article brings out clearly the uniqueness element that distinguishes them²⁰ тощо), “інфінітив + прийменник + прийменник + герундій”: to be grateful to... for reminding...(I am grateful to Doug Davidson for reminding me of this research, and supplying references²¹ тощо).

Той факт, що віддієслівний іменник називає “предмет”, а герундій – “дію” [1, 181], власне, і зумовлює вживання віддієслівних іменників та герундія в англомовних ЕТ ПССЛ.

Зауважимо також, що в англомовних ЕТ ПССЛ, поряд із частим вживанням іменників, широко поширені також і займенники.

Зупинимось на особливостях представленості займенників (особових, присвійних та вказівних), що кількісно преважують в текстах досліджуваного типу.

Щодо особових займенників, то найпоширенішими в англомовних ЕТ ПССЛ є займенники “I” (1-ої особи однини) та “we” (1-ої особи множини).

Особовий займенник “I” (1-ої особи однини) репрезентує особистість автора, підкреслює його високий суб’єктний статус. Цей займенник вживається, наприклад, у такому реченні: The syntax of coordination is a large topic, and I have a variety different areas within it that I am working on²² тощо.

Натомість вживання особового займенника “we” в ЕТ ПССЛ має етикетний характер. Цей займенник вказує на те, що, “входячи до певного кола осіб, адресант є представником цієї групи, виконуючи функцію посередника у комунікативній взаємодії” [7, 118]. Трапляється, наприклад, така конструкція з особовим займенником “we”: We face the more troublesome and disturbing conception of translation equivalence, which we suggested should be written within scare quotes²³ тощо.

Трапляються також і випадки паралельного вживання у суцільному ЕТ наукового комунікативного блоку особових займенників “I” та “we”. Така ситуація зустрічається, наприклад, в ЕТ наукового блоку персональної Інтернет-сторінки професора Мічиганського університету Барбари Ебботт²⁴ у таких конструкціях: Here I just want to suggest a possible explanation for some instances, which relate them to the classical theory; We will be shifting gears in this section to focus on the existential proposition associated with definite descriptions, rather than the uniqueness proposition тощо.

Окрім особових займенників 1-ої особи однини та множини, в англомовних ЕТ ПССЛ вживається також і особовий займенник “you” (2-ої особи множини): I’m

¹⁶ <http://linguistlist.org/aristar/case.html>

¹⁷ <http://linguistlist.org/aristar/transitivity.html>

¹⁸ <http://www.uni-leipzig.de/~bickel/research/projects/publ.html>

¹⁹ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

²⁰ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

²¹ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

²² <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

²³ <http://www.cis.upenn.edu/~jarmold/diss/chapter2.html>

²⁴ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.html>

interested in corpus linguistics, mainly what you can find out about the lexicon through the study of corpora²⁵ тощо.

Варто зауважити, що особовий займенник 2-ої особи множини вказує на особу або групу осіб, до якої входить адресат [7, 119].

Щодо особових займенників 3-ої особи однини, то, на думку О.М. Пазинич, “вони традиційно вважаються немаркованими, а, отже, такими, чия частотність у текстах є домінуючою” [7, 121]. Наведемо приклади, які ілюструють вживання особових займенників 3-ої особи однини в англомовних ЕТ ПССЛ.

Розпочнемо з особового займенника “he” (3-ої особи однини): Montague was not unfamiliar with Chomsky's work, but he held it in some disdain because of its failure to pay sufficient attention to semantics²⁶ тощо.

Вживання особового займенника “she” (3-ої особи однини) в досліджуваних текстах можна проілюструвати таким прикладом: She is especially interested in the examination of how stress is manipulated in a language's morphology, syntax and poetic meter²⁷ тощо.

В ЕТ досліджуваного типу вживається також і особовий займенник “it” (3-ої особи однини): Thus case-displacement is a relatively rare phenomenon, not because it entails complex center-embedding, but because of the diachronic processes by which it arises (<http://www.linguistlist.org/aristar/aufnahme.html>) тощо.

Як бачимо з наведених прикладів, особові займенники 3-ої особи однини вживаються для заміщення суб'єкту чи предмету мовлення, про які йдеться. Така ситуація пояснюється тим фактом, що “займенники заміщують іменники взагалі і, таким чином, являють собою один із найважливіших текстотворюючих компонентів” [7, 121].

Аналізуючи англомовні ЕТ ПССЛ, ми доходимо висновку про те, що особові займенники 1-ої особи однини та множини, 2-ої особи множини та 3-ої особи однини корелюють з відповідними присвійними займенниками.

Так, особовий займенник “I” (1-ої особи однини) співвідноситься з присвійним займенником “my” (My work concerns syntax—the principles that govern the combination of words into phrases and sentences²⁸ тощо).

У свою чергу, особовий займенник “we” (1-ої особи множини) корелює з присвійним займенником “our” (We will explain our methodology for learning and reproducing pronunciation variation on an individual basis...²⁹ тощо).

Відповідно, особовий займенник “you” (2-ої особи множини) співвідноситься з присвійним займенником “your” (What I mean by non-verbal self-expression is that it doesn't happen by face-to-face communication – your audience is larger (or smaller) than that³⁰ тощо).

Особовий займенник “he” (3-ої особи однини) також корелює з присвійним займенником “his” (Bloomfield's “stimulus-response” model of meaning was as impractical as it was suited to his theoretical orientation³¹ тощо).

Натомість особовий займенник “she” (3-ої особи однини) співвідноситься з присвійним займенником “her” (In her talk, Baldwin introduced the notion that syntactic structure is derivable from pragmatic principles³² тощо).

Спостерігається також і кореляція особового займенника “it” (3-ої особи однини) з присвійним займенником “its” (The paper argues that a reason case-displacement is rare, despite its commonplace origin³³ тощо).

²⁵ <http://www.ling.lu.se/persons/Caroline>

²⁶ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

²⁷ <http://english.ttu.edu/Fitzgerald>

²⁸ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

²⁹ <http://www.ling.upenn.edu/~coreym/home.html>

³⁰ <http://www.ling.upenn.edu/~pachow/Art.html>

³¹ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

³² <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

³³ <http://www.linguistlist.org/aristar/aufnahme.html>

Як зауважує О.М. Пазинич, в англомовних текстах (в тому числі й ЕТ ПССЛ. – С.Д.) широке використання присвійних займенників є рисою мовної системи взагалі, не асоціюючись у свідомості мовця зі специфічною сферою застосування [7, 121].

Поширені в англомовних ЕТ ПССЛ також і вказівні займенники.

До займенників такого типу, перш за все, належить вказівний займенник “this” (Most of this work deals with new data and analyses...³⁴ тощо).

Вживання вказівного займенника “that” можна проілюструвати таким прикладом: In that work, I argued that...³⁵ тощо.

Поширення вказівного займенника “these” в англомовних ЕТ ПССЛ простежується, наприклад, в такій конструкції: These cases typically take nominals of a specific hierarchical value as arguments³⁶ тощо.

Натомість ілюстрацією вживання вказівного займенника “those” слугує такий приклад: Meanwhile, for those of you with whom I am currently collaborating, the database interfaces are here!³⁷ тощо.

Як бачимо, вказівні займенники виступають в текстах досліджуваного типу як засіб звернення уваги адресата.

Таким чином, дослідивши особливості вживання займенників в англомовних ЕТ ПССЛ, ми доходимо висновку про те, що займенники, поряд із іменниками, беруть активну участь у конституюванні текстів такого типу.

Перейдемо до особливостей вживання в англомовних ЕТ ПССЛ дієслова як частини мови, що передає динаміку зовнішніх процесів та динаміку думки. Наводячи одне з можливих визначень слова “динаміка”, С.І.Ожегов трактує його як “рух, дію, розвиток” [6, 142]. Таким чином, дієслова, слугуючи для передавання динаміки, відповідно, передають і дію.

На думку А.А. Уфимцевої, найменування дії, яку позначає дієслово, задається відносно двох основних предметних сфер – сфери суб’єкту та сфери об’єкту [10, 73]. Тому ми, слідом за О.М. Пазинич, відмічаємо, що в семантиці дієслова відображається два типи відносин – його суб’єктні та об’єктні зв’язки [7, 123].

Дієслова англомовних ЕТ ПССЛ вживаються для передавання дій, які проходять у часі, просторі та мають свого носія. До таких дієслів, зокрема, належать: to govern, to understand, to focus, to argue, to exhibit, to do, to show, to facilitate, to extend, to represent, to use, to proceed, to conform, to imply, to link, to integrate, to obviate, to propose, to predict, to offer, to suggest, to reflect, to distribute, to value, to demonstrate, to take, to reveal, to produce, to play, to act, to establish, to discuss, to explore, to define, to explain, to derive, to approach, to work, to develop, to describe, to build, to require, to follow, to complete, to choose, to solve, to realize, to require, to implicate, to make, to undergo, to apply, to select, to encode, to limit, to relate, to include тощо. Зрозуміло, перелік дієслів дії, представлених в англомовних ЕТ ПССЛ, не обмежується наведеними лексичними одиницями. Зазначені дієслова дії є найтипівішими для текстів досліджуваного типу.

Варто детальніше зупинитись на характеристиці дієслів дії. Головною в смисловій структурі цієї групи дієслів є сема активності. Активність виходить від діючого (агентивного) суб’єкту, який певним чином впливає на об’єкт. Дієслова дії, або активні дієслова, відбивають дії суб’єкту, спрямовані на об’єкт, та викликають у ньому (об’єкті. – С.Д.) певні зміни; за семантичною характеристикою це дієслова плану дії [4, 43].

Дія активних дієслів спрямована на об’єкт, об’єкт є метою та кінцевим результатом дії. Таким чином, у сфері смислових відносин активних дієслів переважає об’єктне значення. Для позначення об’єкту, як правило, використовується іменник, що позначає не-

³⁴ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

³⁵ <http://www.msu.edu/user/amunn/research.html>

³⁶ <http://linguistlist.org/aristar/case.html>

³⁷ <http://www.engl.niu.edu/bbirner>

істоту [7, 124] (...what differentiates the definite article from the indefinite article is whether the NP denotes an existing discourse referent or a novel one³⁸ тощо).

Як бачимо, іменник, що позначає об'єкти, знаходиться у постпозиції щодо активного дієслова. В результаті утворюються активні конструкції.

Однак, варто зауважити, що іменник, який позначає об'єкти, на які спрямована дія активних дієслів, може стояти і перед активним дієсловом. Як наслідок, утворюються пасивні конструкції (як одночленні, так і двочленні) (Indeed, if familiarity includes the idea that the addressee knows which particular entity is being referred to (as it usually does), then it must be uniquely identifiable on the basis of...³⁹ тощо).

На базі наведених вище фактів можна дійти висновку про те, що активна конструкція орієнтується на сферу діяльності людини. Натомість широко поширені в англomовних ЕТ ПССЛ пасивні конструкції пов'язують сферу діяльності людини зі сферою стану предметного світу [7, 125].

Кількісна перевага пасивних конструкцій в досліджуваних англomовних ЕТ ПССЛ, на нашу думку, пояснюється загальною тенденцією ширше використовувати в англійській мові саме пасивні конструкції.

Проведений аналіз англomовних ЕТ ПССЛ дозволяє нам стверджувати, що серед семантичних груп англійських дієслів найпоширенішими є дієслова, які об'єднуються у групи: 1) можливості й наміру: to intend, to strive; 2) волевиявлення: to obviate; 3) мислення: to understand, to imply, to predict, to implicate, to realize; 4) інформування: to inform; 5) обговорення та сперечання: to argue, to discuss; 6) демонстрування: to exhibit, to show, to reflect, to demonstrate, to reveal, to represent; 7) сприяння: to facilitate; 8) використання та застосування: to use, to apply; 9) виокремлення фаз дії: to proceed, to complete; 10) об'єднання: to link, to integrate; 11) пропонування: to propose, to offer, to suggest; 12) поширення: to distribute, to extend; 13) акцентування: to focus; 14) вироблення: to produce, to establish, to derive, to develop; 15) дії: to do, to act, to work, to make; 16) включення/виключення та обмеження: to include, to exclude, to limit; 17) виявлення: to explore, to define.

Варто зауважити, що, аналізуючи дієслова, ми звернемо увагу на такі дієслівні категорії, як особа, час, спосіб.

Беручи до уваги в процесі аналізу англomовних ЕТ ПССЛ категорію особи, ми відмічаємо той факт, що в досліджуваних текстах особові дієслівні утворення являють собою основну масу.

Зауважимо, що як в ЕТ інформаційно-довідкового блоку, так і в ЕТ наукового блоку ПССЛ може йти мова про минулі, теперішні та майбутні події. В результаті в процесі дослідження особливостей дієслова актуалізується дієслівна категорія часу.

Як зауважує О.М. Пазинич, кожна з часових дієслівних форм використовується у своєму прямому призначенні, щоб вказувати на перебіг дії у часі до моменту написання або відправлення тексту (минулий час), у момент написання (теперішній час), після моменту написання (майбутній час) [7, 127].

В процесі аналізу англomовних ЕТ ПССЛ доходимо висновку про те, що дієслівні форми минулого (Past Tenses), теперішнього (Present Tenses) та майбутнього часів (Future Tenses) в однаковій мірі представлені в досліджуваних текстах.

Серед дієслівних форм часів групи Indefinite трапляються такі часи: the Present Indefinite Tense (The relation between language and mind remains at present a very murky one⁴⁰), the Past Indefinite Tense (He shifted attention from the subject to the predicate and saw that the apparent distinction in NP interpretation correlated well with a difference in whether the verb phrase expressed a permanent property, or instead a more temporary property, of the

³⁸ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

³⁹ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

⁴⁰ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

subject⁴¹) та the Future Indefinite Tense (The semantics for a given language will specify what a model for the language must consist of...⁴²).

Щодо дієслівних форм часів групи Continuous, то в англомовних ЕТ ПССЛ трапляються такі часи: the Present Continuous Tense (...The object language – the language we are talking about the semantics of, is the same as the metalanguage – the language we are using to do the semantics with⁴³), the Past Continuous Tense (At roughly the same time Richard Montague, in a series of papers with titles like 'English as a formal language' and 'Universal grammar', was making good on the statement that...⁴⁴ та the Future Continuous Tense (We will be shifting gears in this section to focus on...⁴⁵).

Натомість серед дієслівних форм часів групи Perfect трапляються такі часи: the Present Perfect Tense (Richard Epstein has pointed out to me that...⁴⁶), the Past Perfect Tense (...Bloomfield 'deplored the mentalistic mud into which the study of meanings had fallen...'⁴⁷) та the Future Perfect Tense (...We will have done a great deal to justify the support that...⁴⁸).

В англомовних ЕТ ПССЛ вживається також і дієслівна форма часів групи Perfect Continuous. Зокрема, трапляється час the Present Perfect Continuous Tense (Since 1983 he has been working on a project establishing...⁴⁹). Варто зауважити, що в досліджуваних текстах часи the Past Perfect Continuous Tense та the Future Perfect Continuous Tense не зустрілись нам жодного разу.

У тісному зв'язку з дієслівними категоріями особи та часу знаходиться також і категорія способу. Як відомо, форми минулого, теперішнього та майбутнього часів можуть утворювати дієслова у дійсному способі, який передає реальність дії, що відбувається у часі. Однак, поряд із реальною дією, дієслова можуть передавати й нереальну дію. Як наслідок, в англомовних ЕТ ПССЛ трапляються і дієслова у формі умовного способу. Найпоширенішою дієслівною формою умовного способу є конструкція “допоміжне дієслово “would” + дієслово “like” + інфінітив” (Since the two theories are on different levels (pragmatic and semantic), one would like to unify them...⁵⁰).

Англомовним ЕТ ПССЛ притаманне також і використання конструкцій з інфінітивом. Такі конструкції мають вигляд “дієслово + інфінітив” (In this paper I want to take steps toward resolving this problem⁵¹ тощо), “віддієслівний іменник + інфінітив” (The penultimate section contains an attempt to explain the appeal of the familiarity theory...⁵² тощо).

Зауважимо, що інфінітивні конструкції в англомовних ЕТ ПССЛ набувають великого поширення.

Як підсумок, варто відмітити той факт, що серед морфологічних особливостей англомовних ЕТ ПССЛ виділяється, насамперед, кількісне превалювання граматичних форм іменників. Іменникові відмінки, що функціонують у досліджуваних ЕТ, представлені як загальним відмінком (the Common Case), так і присвійним відмінком (the Possessive Case). Поряд із іменниками в англомовних ЕТ ПССЛ трапляються також і займенники (особові, присвійні та вказівні). Натомість дослідивши морфологічні особливості дієслів в аналізованих ЕТ, доходимо висновку про те, що дієслова в таких текстах

⁴¹ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

⁴² <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

⁴³ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

⁴⁴ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

⁴⁵ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

⁴⁶ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

⁴⁷ <http://www.msu.edu/~abbottb/formal.htm>

⁴⁸ <http://www.theatlantic.com/issues/95sep/ets/labo.htm>

⁴⁹ <http://linguistics.buffalo.edu/people/faculty/dryer/dryer/dryer.htm>

⁵⁰ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

⁵¹ <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

⁵² <http://www.msu.edu/~abbottb/support.htm>

можуть вживатися як в активних, так і в пасивних конструкціях. Вважаємо за доцільне підкреслити переважне вживання в досліджуваних текстах особових дієслівних утворень, а також актуалізацію в процесі дослідження морфологічних особливостей дієслова дієслівної категорії часу. Так, відмітимо, що дієслівні форми минулого (Past Tenses), теперішнього (Present Tenses) та майбутнього часів (Future Tenses) в однаковій мірі представлені в англійських ЕТ ПССЛ. Дослідивши особливості дієслівної категорії способу, робимо висновок про вживання дієслів як у формі дійсного способу (для позначення реальності дії, що відбувається у часі), так і у формі умовного способу (для позначення нереальної дії).

Наприкінці варто відмітити, що у своїх подальших дослідженнях ми зосередимо увагу також і на лексико-семантичному аспекті англійських ЕТ ПССЛ. Лише комплексне врахування граматичного (морфологічного та синтаксичного) та лексико-семантичного аспектів у процесі дослідження структурних особливостей англійських ЕТ ПССЛ дозволить, на нашу думку, глибше зрозуміти принципи структурної організації ЕТ досліджуваного типу як нового виду писемної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гузеева К.А., Трошко Т.Г. Английский язык: Справочные материалы. – М.: Просвещение, 1992. – 288 с.
2. Дедова О.В. Лингвистическая концепция гипертекста: основные понятия и терминологическая парадигма // Вестник Московского университета. Серия 9: Филология. – 2001. – № 4. – С. 22–36.
3. Дедова О.В. О гипертекстах: “книжных” и электронных // Вестник Московского университета. Серия 9: Филология. – 2003. – № 3. – С. 106–120.
4. Кильдибекова Т.А. Глаголы действия в русском языке. Опыт функционально-семантического анализа. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1985. – 160 с.
5. Коломієць Н.В. Дискурс Інтернету як різновид дискурсу // Мовні і концептуальні картини світу. – К.: Логос. – 2001. – № 5. – С. 93–97.
6. Ожегов С.И. Словарь русского языка. – М.: Русский язык, 1984. – 797 с.
7. Пазинич О.М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування: Дис... канд. філол. наук: 10.02.15. – К., 2001. – 219 с.
8. Туласов И.Н. Гипертекст и словообразовательный словарь // Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования. – Рязань: Рязанский гос. пед. ун-т. – 2002. – С. 114–118.
9. Тютенко А.А., Прокопчук К.А. Текст в компьютере и “компьютерный” текст // Вісник Харківського національного університету. – Харків: Константа. – 2003. – № 586: Лінгвістичні й дидактичні проблеми іншомовної комунікації. – С. 50–56.
10. Уфимцева А.А. Аспекты семантических исследований. – М.: Наука, 1980. – 356 с.
11. Davis B.H., Brewer J.P. Electronic Discourse: Linguistic Individuals in Virtual Space. – New York: SUNY Press, 1997. – 176 p.
12. Sims B.R. Electronic mail in two corporate workplaces // Sullivan P., Dauterman J. Electronic literacies in the workplace: Technologies of writing. – Urbana, IL: NCTE. – 1996. – P. 41–64.
13. Tornow J. Link/age. Composing in the on-line classroom. Logan, UT: Utah State University Press, 1997. – 156 p.
14. Yurchenko M.G. Informationstexte im Internet // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: Видавничий центр КДЛУ. – 2001. – Вип. 6. – С. 270–273.